

билијарен илеус кој е третиран оперативно.

Цел: Да се укаже на улогата на медицинската сестра во предоперативната и постоперативната нега кај пациенти со илеусна состојба т.е. билијарен илеус во конкретниот случај.

Материјал и методи: Билијарен илеус е оптурационен илеус кој настанува со премин на еден поголем или повеќе помали жолчни камење низ билиодигестивна фистула во цревото. Трудот претставува приказ на случај на осумдесет годишна пациентка хоспитализирана со симптоми за акутен холециститис и брз развој на механички илеус. По направените исследувања (РТГ нативна на абдомен, ехо и РТГ на гастродуоденум со гастрографин кој покажаа холецистодуоденална фистула и голем калкул во тенкото црево кој предизвикува обструкција) следеше оперативен третман ентеротомија и отстранување на калкулот.

Резултати: Постоперативно следеше интензивна терапија и нега од страна на медицинскиот персонал кој резултираше со комплетен опоравок на оваа пациентка.

Заклучок: Добрата предоперативна припрема и постоперативна нега од страна на медицинскиот персонал на пациентите во илеусна состојба играат голема улога во целокупниот третман и опоравок кај оваа тешка состојба.

Клучни зборови: билијарен илеус, оперативен третман, постоперативна нега

O-141

КОНТРОЛА НА УПРАВУВАЊЕ СО Е-ОТПАД

Кети Гроздановска

Отпадна електрична и електронска опрема (ОЕЕО) или е-отпад се повеќе претставува предизвик за владите во светот. Околу 50 милиони тони е-отпад се генерира секоја година во светот,¹ без изгледи за намалување на генериралиот е-отпад. Исто така, производството на електроника е бизнис кој бара многу материјали и енергија, со значително еколошко и општествено влијание, како на почетокот така и на крајот на производниот циклус.

Е-отпад е сложена мешавина од опасен и неопасен отпад; исто така содржи вредни супстанции кои можат повторно да се искористат, но тоа е процес кој може да не донесе профит. Според тоа, традиционалните политики за производи и отпад не можат лесно да се применат и кај електрониката. За е-отпад треба да се примени посебна сегрегација и

третман, со механизам за финансирање за да се обезбеди безбедно управување со истиот, на долг рок. Исто така, за почеток, треба да се најде и начин за намалување на генериралиот отпад.

Политиките и системите кои се на сила во Европа (на пример, оние поставени со Директивата за ОЕЕО и оние во Швајцарија и Норвешка) и во други земји покажуваат дека е возможно безбедно и еколошко управување со е-отпад.

Сепак, некои земји се уште немаат воспоставено такви системи. Поради тоа, се уште сме сведоци на прилив од е-отпад од побогати земји кои имаат капацитет да се справат со е-отпадот на безбеден и правен начин, па се до земји кои тоа го немаат. Со тоа се покажува нечесната распределба на трошоци и придобивки од дигиталната револуција.

Ошто земено, според наодите од ова истражување, Република Македонија значително заостанува во поглед на е-отпадот, посебно ако се спореди со развиените земји во Европа.

O-142

ВЛИЈАНИЕТО НА ИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СМЕСТУВАЊЕ НА СТАРИТЕ ЛИЦА НА ЗАДОВОЛСТВОТО ОД ЖИВОТОТ

Снежана Јоциќ, Рада Ацковска, Тања Јовановска, Викторија Продановска Стојчевска

Со оглед дека институционалната запитита е еден од најхуманите и најрационалните видови на згрижување, постои општа согласност дека е потребно да се поттикнува понатамошниот развој на домашното лекување и нега, бидејќи на овој начин може да се превенира институционализација и значајно да се зачува квалитетот на животот во годините на длабока старост. Ако не постојат услови да се постигни соодветен квалитет на животот, се организира сместување (со согласност од пациентот или семејството) во посебни институции наменети за стари лица. Цел на трудот: да се процени задоволството од животот на старите лица во институционални и во домашни услови. Материјал и методи: истражувањето претставува студија на пресек и се однесува на проценка на задоволството од животот на две групи од по 20 пациенти. Резултати: кај испитаниците, сместени во институцијата старски дом "Сју Рајдер" - Битола, задоволството од животот (според применетата скала) се движи во следните граници: 15% од нив се незадоволни од кои 67% се жени, 35% индиферентни од кои 71% се мажи, 30% средно задоволни од кои 83% се мажи и 20% потполно задоволни каде процентот за пол изнесува 50% спрема 50%. Кај испитаниците кои живеат дома, според скалата за задоволство од животот, задоволството е следно: 25% се индиферентни од кои 60% се жени,

45% се средно задоволни од кои 67% се жени и 30% се потполно задоволни каде 83% се жени, додека пак нездадоволни нема. Заклучок: задоволството од животот е поголемо кај оние луѓе од трета животна доба кои живеат во своите домови.

Клучни зборови: геријатрија, стари лица, квалитет на живот, задоволство од живот.

O-143

НЕГА ПРИ ВИСОКА ТЕМПЕРАТУРА КАЈ ДЕЦА

Јулијана Петровска

ПЗУ-ДР Вангел, Битола

Во нашата практика најчест проблем со кои се среќаваме е високата температура кај децата, каде што ние сестрите се грижиме за правилно намалување со користење на методи и лекови. Во оваа презентација ќе се задржиме на најчестите причини кои доведуваат до зголемување на температурата, како и основните превентивни мерки за нејзино намалување.

O-144

ФУНКЦИОНАЛНА ПРОЦЕНКА КАЈ ПАЦИЕНТИ ЗАБОЛЕНИ ОД МУЛТИПЛА СЛЕРОЗА

Грамосли Оливер

ЈЗУ Геронтолошки завод, 13 Ноември, Скопје

Хоспис Суе Ридер - Битола

Вовед: Мултиплата склероза е често заболување на ЦНС од кое се заболени повеќе од еден милион луѓе, која ги инвалидизира заболените во младата и средна возраст. Таа спаѓа во групата на демиелинизирачки заболувања. При изработка на ова истражување, се поставени следните цели: Да се направи ревијално истражување за Берг Баланс Тест; за примена на ББТ; за ефектот од ББТ; несаканите ефекти од ББТ, сопствени искуства, примена на прашалник за квалитетот на животот кај пациенти со МС- (MSQOL)-54 Скала на замор (FSS).

Материјал и методи: Направено е ревијално истражување на медицинскиот канал www.pubmed.org за примена на БЕРГ ТЕСТОВИ ЗА БАЛАНС.

Резултатите од трудовите се групирани според примената на ББС и постигнатите ефекти од неговата примена. Даден е и прашалник кој претпоставува инструмент со кој што се испитува квалитетот на животот во последните четири недели кај пациенти заболени од МС- (MSQOL)-54.

Дискусија: Како еден од најдобрите функционални баланс тестови е балансот на Берг Скалата сметана за златен стандард, широко користен клинички тест за статичка и динамичка рамнотежа. Овој тест може да се администрацира пред третманот на стари лица и пациенти со МС, паркинсонова болест, вртоглавица, кардиоваскуларни болести и заболувања на дишните патишта. Балансот на ББТ може да се примени и по неколку месеци од третманот, и да се утврди дали третманот е ефективен за зголемување на функционална мобилност на пациентот.

Заклучок од истражувањето на испитаникот со помош на (MSQOL)-54. Гледаме дека енергијата и сексуалните функции се на 50% и физичкото и емоционалното здравје се со малку повисок скор т.е 60%. Заклучок од истражувањето на испитаникот со помош на скала за замор (FSS) физичката кондиција битно влијае на исполнувањето на секојдневните задачи (мотивирање за работа, активности, психичките функции, одговорности и социјален живот.)